

Организација веза и информатичке подршке Здружене оперативне команде при остваривању помоћи цивилним властима у отклањању последица од елементарних непогода и других несрећа

УДК: 623.618 : 614.8] : [355.133.4 : 005.591.45
621.391 : 614.8] : [355.133.4 : 005.591.45

*Влатко Курај, пуковник**

За непрекидно функционисање система командовања у току планирања и извођења операције за потребе Здружене оперативне команде (ЗОК) неопходно је обезбедити сигурну телекомуникациону и информатичку подршку која ће обезбедити комуникацију и размену информација на свим нивоима. Стручни носилац планирања, организовања и координације система веза и криптозаштите, планирања и организовања информатичког обезбеђења и канцеларијског пословања у ЗОК-у јесте Одељење за телекомуникације и информатику (ЈС-б). Приказан је рад ЈС-б у ЗОК-у по фазама оперативног планирања и организације веза и информатичке подршке ЗОК-а у мисији подршке цивилним властима, као и рад органа за телекомуникације и информатичку подршку (ЈС-б) по фазама оперативног планирања, по НАТО процедурама. Представљена је и једна од могућих варијанти организације веза и информатичке подршке ЗОК-а при извођењу операције подршке цивилним властима у отклањању последица од елементарних, техничко-технолошких и других катастрофа.

Може се закључити да је поседовање савременог система телекомуникација и информатичке подршке, као неопходног елемента система командовања, интегрисаног са системима телекомуникација осталих ималаца, предуслов који може да гарантује командовање, руковођење и управљање Војском у свим операцијама при извршавању мисија и задатака.

Кључне речи: Здружена оперативна команда, Одељење ЈС-б, телекомуникације, планирање.

Увод

Здружене оперативне команде постоје у свим савременим војскама земаља у нашем окружењу. Њихов задатак је пројектовање (планирање) и управљање операцијама, припрема докумената и оперативних планова потребних за командовање јединицама у операцијама као одговор на актуелну или новонасталу кризу.

* Аутор је запослен у Генералштабу Војске Србије.

За непрекидно функционисање система командовања у току планирања и извођења операције за потребе ЗОК-а неопходно је обезбедити сигурну телекомуникациону и информатичку подршку која ће обезбедити комуникацију и размену информација на свим нивоима.

У чланку је приказан рад органа за телекомуникације и информатичку подршку (ЈС-6) по фазама оперативног планирања и предложена је једна од могућих варијанти организације веза и информатичке подршке ЗОК-а при извођењу операције подршке цивилним властима у отклањању последица од елементарних, техничко-технолошких и других катастрофа.

Здružена оперативна команда, функције и задаци

Значајно место у структури Војске, као битан услов за успешно извршавање мисија и афирмацију на међународном плану, представља Здружена оперативна команда (ЗОК). Намењена је за оперативно командовање, планирање ангажовања, реализацију задатака и изградњу способности Војске. Еластичне је формације, чију основу чине представници осталих организацијских јединица Генералштаба, а по потреби и команди оперативног нивоа. При планирању, припреми и извођењу операција¹ ослања се, у функционалном смислу, на организацијске јединице Генералштаба где, у зависности од врсте операције, формира команду ангажовањем специјалиста из управа, а по потреби и из команди КоВ и В и ПВО.

Суштина постојања ЗОК-а је пројектовање (планирање) и управљање операцијама, као и припрема документа и оперативних планова потребних за командовање јединицама у операцијама, као одговор на актуелну или новонасталу кризу. *Здружена оперативна команда организује и координира рад* непосредно потчињених организацијских јединица и *учествује* у организацији и координацији рада Генералштаба ВС по питањима из своје надлежности. Опремљена је и оспособљена за успешно обједињавање интервидовских дејстава оперативних снага и осталих субјеката одбране.

Унутрашња организација Здружене оперативне команде одређена је структуром.

Одељење за телекомуникације и информатику ЈС-6

Стручни носилац планирања, организовања и координације система веза и криптозаштите, планирања и организовања информатичког обезбеђења и канцеларијског пословања у ЗОК-у јесте Одељење за телекомуникације и информатику, које извршава телекомуникационе и информатичке задатке и заштиту информација.

¹ Планирање, припрема и извођење представљају „ток“ операције.

Надлежности Одељења су:

- израда плана веза, организовање и контрола реализације дејствујућих веза и веза у припреми за потребе ЗОК-а и контрола реализације и функционисања дејствујућих веза и веза у припреми у потчињеним саставима;
- планирање, организовање и реализовање информатичког обезбеђења за потребе ЗОК-а;
- вођење евиденције и процењивање елемената за оцену способности система и јединица везе и информатике у потчињеним саставима;
- евидентирање, координација и усклађивање система веза других ималаца значајних за одбрану земље за сопствене потребе;
- организација вођења, обраде, размене и чувања података;
- анализа функционисања информатичког обезбеђења, учешће у пројектовању КИС-а и ИС-а, одржавање и обезбеђење функционисања КИС-а и ИС-а у ЗОК-у;
- канцеларијско пословање;
- припрема аката за архивирање, архивирање докумената који се чувају у јединици и предаја архивског и регистраторског материјала, и
- реализација штабних специфичних задатака и обавеза у процесу оперативног планирања и извођења операција.

Специфичности организације веза у операцији подршке цивилним властима

Основни предуслов за успешно управљање догађајем, односно овладавање ситуацијом, јесте поседовање тачне информације о неком догађају.

У кризним ситуацијама неопходно је благовремено информисати становништво о насталој ситуацији и давати неопходна упутства о понашању у тим тренуцима. Такође, веома је битно са једног места руководити насталом ситуацијом и координисати напоре свих субјеката ангажованих у отклањању последица и пружању помоћи угроженом људству и материјалним добрима.

Систем веза и информатичке подршке је основна нит која повезује све субјекте државе, ангажоване на отклањању и умањењу насталих последица, у јединствену целину.

Да би се успешно руководило насталом ситуацијом, неопходно је још у миру припремити и развити систем телекомуникација и информатичке подршке који становништву треба благовремено да достави информацију о догађају и последицама. Овај систем треба да омогући успешно руковођење са свим ангажованим субјектима одбране у пружању помоћи становништву и отклањању последица од настале катастрофе.

Руковођење субјектима одбране у случају настанка природне, техничко-технолошке катастрофе остварило би се планирањем и организовањем више врста веза за потребе државних органа, које треба да омогуће размену информација и података са свим субјектима ангажованим у кризним ситуацијама. Организација веза заснивала би се на постојећим врстама везе у општини, пре свега на везама система предузећа за телекомуникације, као и појединих функционалних система веза, како за повезивање извора информација, тако и за емитовање обавештења и узбуђивање становништва. То су, поред „Телекома“, системи веза РТВ-а, МУП-а, Железнице и других ималаца система веза. У том систему заступљене су жичне (основна врста веза), радио и радио-релејне везе.

Систем веза Војске Србије је планиран и организован да обезбеди непрекидност командовања и високу борбену готовост у целини. Да би систем веза Војске обезбедио командовање у реалном времену, потребну покретљивост јединица система веза за покретне центре везе, савремену и потпуну криптозаштиту информација, потребну отпорност на електронска дејства непријатеља и примену информатичке подршке у планирању и организовању веза, неопходно је да буде интегрисан са осталим системима везе. Од достигнутог степена интеграције система веза Војске са осталим системима веза и имаоцима средстава везе зависиће и квалитет информације у кризним ситуацијама. При извођењу операције подршке цивилним властима (3. мисија) од пресудног је значаја степен интеграције веза Војске Србије са осталим имаоцима система и средстава везе.

Законом о одбрани (нацрт), чланом 11. став 24, дефинисано је да је за планирање и формирање комуникацијских и информацијских система за потребе система одбране одговорно Министарство одбране Републике Србије, а чланом 131. дефинисано је да привредна друштва у области поштанско-телеграфско-телефонског саобраћаја и други носиоци система веза, за време ратног стања, као и при мобилизацији Војске, првенствено врше услуге које утврди Министарство одбране.

Ради успешног управљања кризом и координисаном акцијом свих субјеката одбране пре настанка кризе неопходно је:

- утврдити развијеност система веза предузећа за телекомуникације, као и других функционалних система, те заједно са другим корисницима и имаоцима средства везе, решити њихов начин коришћења;
- дефинисати законске обавезе Управе за одбрану Републике Србије по питању обезбеђења веза и КЗ за потребе државних органа и организација од посебног значаја;
- изградити организацијско-формацијску структуру јединица везе намењених за организацију везе за потребе државних органа;
- реализовати везе у ССВ „Телекома“ до свих одељења за одбрану и субјеката од значаја за одбрану;

- реализовати набавku дигиталних комуникационих система у центрума за осматрање и обавештавање, компатибилним са постојећим, модуларног типа, са могућношћу проширења свих врста прикључака;
- унапредити постојећи систем КЗ и увођење у употребу нових шифарских система.

Рад Одељења за телекомуникације и информатичку подршку ЗОК-а по фазама оперативног планирања

Оперативно планирање

Систем оперативног планирања усмерава општи процес покретања, израде и одобрења планова, који правовремено треба да одговоре на све непредвиђене ситуације. Заснива се на јасно и прецизно дефинисаним надлежностима појединих институција и органа, као и привремених тела која се формирају у кризним ситуацијама. Оперативно планирање дели се на две категорије: превентивно планирање и реаговање у кризним ситуацијама.

Превентивно планирање подразумева почетак планирања и израду планова који се заснивају на предвиђању будућих дешавања, односно на околностима са којима се земља може суочити. Исходиште превентивног планирања може бити стални план одбране² и план превенције кризе.³

Планирање реаговања у кризној ситуацији (носилац ЗОК) подразумева почетак планирања и израду планова, као одговор на актуелну или новонасталу кризу, што налаже експедитивну координацију и процес издавања одобрења. Исход планирања реаговања у кризној ситуацији јесте **план операције**. При овом типу планирања може се користити постојећи *план превенције кризе* са циљем да усмери израду оперативног плана.

Процес оперативног планирања усклађен је штабни процес, чија је сврха одређивање најбољег начина за извршавање додељених задатака или планирање будућих задатака. Примењив је на сваки стратегијски, оперативни и тактички штаб за планирање било које врсте операције, било које бојиште или величину снага. Спроводи се и у превентивном планирању и планирању реаговања у кризној ситуацији.

Оперативно планирање обично тече истовремено на више нивоа командовања, што зависи од карактеристика операције и врсте плана који се израђује. Координација између штабова, као и са државним органима, има витални значај у свим фазама процеса оперативног планирања.

² *Стални план одбране* односи се на потенцијалне изазове, ризике и претње безбедности идентификоване у Стратегији одбране. Најчешћа појава претњи без претходног упозорења и сложеност припрема за одбрану захтевају постојање ових планова.

³ *План превенције кризе* односи се на потенцијалне безбедносне ризике и заснива се на обавештајној процени о могућој ескалацији кризе.

Начелник Одељења ЈС-6 у процесу оперативног планирања: планира и организује непрекидне везе и систем заштите на нивоу команде и потчињених јединица, затим планира потребна средства из органског састава јединице и локалних извора, као и средства информатичке подршке и предлаже и контролише употребу софтвера. Такође, обезбеђује континуирани и безбедан рад интернет веза штаба, контролише коришћење могућности информативних мрежа и мрежа од стационарних чворишта до најистуренијих борбених положаја, а управља и доделом радио-фреквенција и целим спектром веза у операцији. Предлаже локације за КМ унутар телекомуникационог и информатичког домена зоне операције и координира рад са ЈС-9 у вези са расположивошћу комерционалних информационих система и служби за војне потребе. Предлаже обавештајне захтеве Одељењу ЈС-2 и дистрибуира поруке и репродукције докумената. Учествује на састанцима на којима се одређују циљеви. Успоставља аутоматски систем безбедности за све рачунарске софтвере и хардвере у употреби снага и предлаже захтев за заштићеним информацијама по приоритетима С².

***Рад Одељења за телекомуникације и информатичку
подршку (ЈС-6) Здружене оперативне команде по
фазама оперативног планирања***

***Рад Одељења ЈС-6 у фази I (иницирање процеса
оперативног планирања)***

Иницијална директива представља инструмент за покретање процеса оперативног планирања и руковођење тим процесом у Генералштабу Војске (ГШ). Та директива утврђује ситуацију, политичке и војне циљеве, задатке и жељене крајње политичке и војне резултате.

На основу иницијалне директиве команда ЗОК-а израђује оперативно наређење или командантове смернице за планирање и прослеђује до команданата видовских компоненти или других потчињених команди и тако усмерава почетак оперативног планирања. Здружена оперативна команда може предузети неке припремне активности за планирање, чак и пре него што Генералштаб Војске Србије добије иницијалну директиву. Тада је потребно да се такве активности одвијају уз одређени степен тајности. За отпочињање процеса оперативног планирања команде видовских компоненти, морају имати *оперативно наређење* или *командантове смернице за планирање*. Иницијална директива означава почетак планирања, а не и извршења задатка или покретање операције, јер највећа овлашћења за реализацију плана имају политички органи.

По пријему задатка (иницијалне директиве) начелник штаба (или ЈС-3) издаје штабу припремна наређења за почетак процеса планирања. Стандардна оперативна процедура (СОП)⁴ одређује лица која треба да присуствују, време и место брифинга.

По пријему наређења ЈС-6 у ЗОК-у припрема одговарајућа средства за рад што укључује: план везе; евиденцију система телекомуникација других ималаца значајних за извођење операције; топографске карте зоне операције; оперативну евиденцију ТМС по телекомуникацијама и информатици; све постојеће штабне процене; одговарајућа правила и упутства; фотокопију задатка (иницијалне директиве).

У фази пријема задатка ЈС-6 се упознаје са задатком. Са осталим органима штаба учествује у почетној процени времена потребног за планирање операције (начелно 1/3 времена одређује за свој рад, а 2/3 времена за рад потчињених јединица – планирање и припрему операције). Такође, сагледава стање система телекомуникација и информатичке подршке на територији где ће се изводити операција. У зависности од врсте операције предлаже команданту ЗОК-а специјалисте из Ј-6 (Управе за телекомуникације и информатику) које је потребно ангажовати за планирање и извођење предстојеће операције (ако то ранијим документом није дефинисано). Поред тога, дефинише јединицу из које ће се ангажовати снаге за успоставу телекомуникација и информатичке подршке за предстојећу операцију. Учествоје на брифингу бр. 1 ЗОК-а и израђује припремно наређење за јединице везе које ће бити ангажоване у операцији.

Припремно наређење бр. 1 начелно садржи: преглед ситуације; тип операције која ће се изводити; зону операције у којој ће се изводити; време када почиње извођење операције; време почетног извиђања (ако планира ЗОК); припрему људства и ТМС за покрет и извршење задатка и време ручивања задатка.

Рад Одељења ЈС-6 у фази II (оријентисање)

Оријентисање – анализа задатка (мисије), има два циља: одређивање карактера проблема и потврђивање жељених резултата и крајњег стања које треба остварити. Ова фаза је кључна за дефинисање проблема и прихватљивих решења по питању организације телекомуникација и информатичке подршке за операцију која предстоји. Састоји се од 17 корака, а резултира реферисањем штаба команданту (реферисањем ЈС-6 команданту) и у овој ситуацији се извршава кроз 13 корака:

1. Детаљно анализира задатак (мисију) са тежиштем на садржајима који опредељују организацију телекомуникација и информатичке подршке у предстојећој операцији:

⁴ „СОП“ представља „некадашњи“ Подсетник за рад команде на доношењу одлуке.

– у сарадњи са осталим органима штаба схвата идеју претпостављеног, мисију, циљеве и жељено крајње стање;

– у сарадњи са ЈС-2 анализира могућности и намере противника да електронским, диверзантско-терористичким и другим борбеним и неборбеним дејствима угрози стационарни и покретни систем телекомуникација и информатичке подршке у зони извођења операције;

– анализира стање система телекомуникација у зони извођења операције (прикупља тачне податке о стању стационарног и покретног, система телекомуникација ВС, Телекома, МУП-а и других структура значајних за организацију телекомуникација и информатичке подршке);

– анализира земљиште и његов утицај на организацију телекомуникационе и информатичке подршке операције, стање саобраћајних комуникација и време као метеоролошку појаву, годишње доба и утицај на извршење операције.

2. Дефинише ограничења везе и информатичке подршке у току планирања и извршења операције (употреба РВ, мобилних телефона, коришћење капацитета других ималаца система телекомуникација).

3. Сарађује са ЈС-2 у одређивању курсева акције противника и одређује утицај курсева акције противника на успостављени систем телекомуникација у зони извођења операције.

4. У сарадњи са ЈС-2 одређује могућу локацију и распоред снага противника за електронска дејства.

5. Од ЈС-3 преузима податке о могућем ангажовању наших снага у предстојећој операцији. Анализира тренутно стање јединица везе Војске Србије, стање популе људством, МТС-ом, стање оспособљености јединица и исправности ТМС и проверава у ком су степену б/г.

6. Начелно одређује јачину снага за телекомуникациону и информатичку подршку у предстојећој операцији. Ако се закључи да не постоје адекватна средства која би успешно подржала предстојећу мисију упућује захтев да се обезбеде из других структура.

7. Дефинише претпоставке⁵ битне за организацију телекомуникационе и информатичке подршке.

8. Одређује потребно време за извршење битних задатака, како би се осигурало извршење задатка у додељеном времену, односно: када ће се формирати снаге за извршење задатка; почетак и завршетак извиђања рејона постављања ЦВ, као и потребно време за марш и постављање РРМСт, ЦВ.

9. Са ЈС-3 дефинише време извиђања зоне извођења операције (ако се предвиђа) и одређује снаге за извиђање.

⁵ „Претпоставке“ су супозиције о текућој или будућој ситуацији за које се сматра да су истините. Оне заузимају место потребних, али недостајућих чињеница и попуњавају празнину у ономе што ЈС-6 треба да зна о ситуацији која утиче на организацију веза и информатичке подршке.

10. Дефинише критичне информације које треба проверити на извиђању.
11. Учествоје на брифингу анализе задатка.
12. Израђује припремно наређење број 2.
13. Проучава командантову замисао за операцију и смернице за планирање.

Рад Одељења ЈС-6 у фази III (развој курса акције)

Са ЈС-3 и осталим органима штаба учествује у разради могућих курсева акције сопствених снага. За сваки курс акције процењује могућност организације телекомуникационе и информатичке подршке и активно учествује у одређивању командних места.

1. Организација радио-веза (РВ):

- могућност организације РВ ВФ опсега (број канала) са претпостављеном и потчињеним командама (по линији КМ и ЛКМ),
- могућност организације РВ ВВФ опсега (број канала) са претпостављеном и потчињеним командама, (по линији КМ и ЛКМ),
- могућност организације РВ садејства,
- начелан избор места постављања РЦ и могућност увезивања радио-предајног и радио-пријемног центра,
- потреба за постављањем РМСт (радио-међустаница) за везе ВВФ опсега,
- готовост РВ.

2. Организација радио-релејних веза (РРВ)

- могућност организације РРВ (број праваца и канала) са претпостављеном и потчињеним командама (по линији КМ и ЛКМ) – аналогних,
- могућност организације РРВ (број праваца и канала) са претпостављеном и потчињеним командама, (по линији КМ и ЛКМ) – дигиталних (заштићених),
- груписање учесника по радио-релејним правцима (РРПр) ослонцем на поједина СЧВ,
- могућност ослонца на стационарна чворишта везе у зони извођења операције (СЧВ),
- начелан избор места постављања радио-релејних елемената ЦВ тежишно радио-релејних међустаница (РРМСт),
- прилазни путеви до постављања РРМСт,
- готовост РРВ.

3. Организација жичних веза (ЖВ):

- могућност организације ЖВ (број праваца и канала) са претпостављеном и потчињеним командама, (по линији КМ и ЛКМ),
- могућност ослањања на стационарне центре везе (СЦВ) и центре везе (ЦВ) ТЕЛЕКОМ-а Србије а. д.,

- организација ЖВ садејства,
- начин увезивања телефонског центра и радио-релејног центра везе,
- могућност осигурања, и одржавања жичних спојних путева,
- готовост жичних веза.

4. *Организација курирских веза (КрВ):*

- могућност организације курирских веза,
- дефинисање места за размену поште,
- могућност коришћења хеликоптера.

5. *Организација информатичке подршке*

- шта ће чинити основу за пренос података (интранет, директна линија ка чвору Војске Србије),
- који ће се програмски пакети користити за пренос, обраду и чување података,
- могућност заштите информација.

6. *Мере противелектронске заштите информација(ПЕЗ):*

- примена прописа при обављању саобраћаја посредством средстава везе,
- поступак при ометању и прислушкивању саобраћаја на средствима везе,
- забрана употребе појединих врста везе до одређеног времена (РВ, РТЛВ, РРВ).

У фази III ЈС-6 разматра могућност организације борбеног осигурања елемената везе (посебно СЧВ, РРМСт, ЖПр), сопствене могућности и потребе за ангажовањем снага из других јединица. Дефинише снаге за постављање центара везе, станица везе и успоставу и одржавање комуникација и информатичке подршке. Учествује са осталим органима штаба у изради „скице курсева акције“.

У сарадњи са ЈС-4 разматра логистичку подршку ангажованих снага за телекомуникациону и информатичку подршку.

За сваки курс акције орган ЈС-6 припрема предлог за организовање телекомуникационе и информатичке подршке и заштиту информација и сагледава предности/недостатке једног курса акције у односу на други.

Рад Одељења ЈС-6 у фази IV

(анализа могућих курсева акције)

О развијеним курсевима акције реферише се команданту ЗОК-а. Орган ЈС-6 за сваки курс акције има припремљен предлог за организацију телекомуникационе и информатичке подршке и спреман је да реферише по питањима из своје надлежности и да даје потребна објашњења.

Анализа курсева акције реализује се *ратним играма*. Ратна игра је дефинисан процес, са правилима и фазама, помоћу којег се обезбеђује визуелизација тока борбених дејстава и најзначајнија је фаза током анализе и поређења курсева акције.

Пажљивим праћењем тока ратних игара ЈС-6, проверава своју визију организације телекомуникационе и информатичке подршке сваког курса акције и бележи уочене недостатке и предности у подршци планираних курсева.

Рад Одељења ЈС-6 у фази V (упоређивање курсева акције)

Са осталим органима штаба ЈС-6 учествује у упоређивању и оцењивању курсева акције према припремљеној „матрици одлуке“, износећи предности и недостатке сваког курса акције по питању организације телекомуникационе и информатичке подршке.

Рад Одељења ЈС-6 у фази VI (одобравање курсева акције)

После упоређивања курсева акција штаб израђује предлог и сугерише команданту одабрани курс акције. Орган ЈС-6 учествује на брифингу прелога курса акције и, по захтеву, излаже предлог организације телекомуникационе и информатичке подршке предложеног курса наглашавајући предности и недостатке изабраног курса. Након одлуке команданта ЗОК-а, уколико постоје нове информације битне за даљи рад потчињених команди на планирању операције, ЈС-6 израђује припремно наређење бр. 3.

Рад Одељења ЈС-6 у фази VII (израда докумената)

На основу командантове коначне одлуке и смерница, ЈС-6 приступа изради докумената за организацију телекомуникационе, информатичке подршке и криптозаштиту информација у предстојећој операцији. Врста и број докумената могу бити различити, у складу са специфичном ситуацијом.

Закључак

За систем одбране од посебног је значаја квалитетно функционисање телекомуникација и информатичке подршке у кризним ситуацијама, као што су ванредно стање, ратно стање или стање изазвано природним или техничко-технолошким катастрофама. Једини и прави одговор на те ситуације, када је у питању функционисање телекомуникација, јесте *интегрисани систем телекомуникација и информатичке подршке*. Да би се постигла интегрисаност система телекомуникација и информатичке подршке на територији Србије потребно је: израдити општу концепцију система телекомуникација и информатичке подршке, заједнички прихваћену од свих ималаца система телекомуникација и средстава везе битних за одбрану земље; прописати техничке нор-

ме и друге основне услове изградње система телекомуникација којих ће се морати придржавати сви субјекти у друштву; градити заједничке спојне путеве и опремати се системима телекомуникација подударних основних карактеристика; увести јединствена саобраћајна правила и заједничке основе начина идентификације; израдити план коришћења система телекомуникација у ванредном стању, стању непосредне ратне опасности и рату; увести јединствене основе система заштите веза и информација; усагласити експлоатацијску и техничку терминологију и заједничке основе планирања, коришћења и управљања телекомуникацијама и оспособљавања кадрова.

Садашње стање повезаности система телекомуникација Војске Србије са системима телекомуникација осталих ималаца само је делимично задовољавајуће. Разлози су вишеструки – од технолошког заостајања система телекомуникација Војске Србије за системима телекомуникација других ималаца до непрецизне или, чак, непостојеће законске регулативе која би уредила ову област у јединствени систем врло битан за одбрану државе.

Поседовање савременог система телекомуникација и информатичке подршке у Војсци, као неопходног елемента система командовања, интегрисаног са системима телекомуникација осталих ималаца, предуслов је који може да гарантује командовање, руковођење и управљање Војском у свим операцијама при извршавању мисија и задатака. Интегрисани систем телекомуникација и информатичке подршке Војске и осталих ималаца, на нивоу земље, мора да представља техничку и технолошку целину која треба да обезбеди успешно командовање са свим снагама ангажованим у одбрани државе.